

Kvalitetsvurdering af Arbejdermuseet

2018

Indhold

Indhold.....	2
Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Arbejdmuseet.....	5
Kvalitetsvurderingens fokusområder	6
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	6
Ressourcegrundlag	9
Forskning	12
Formidling	14
Samlingsvaretagelse	18
Baggrund.....	22
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Arbejdmuseet	22
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	23

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på den daværende Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv (herefter Arbejdermuseet, museet eller institutionen) i 2007, og gør status for udviklingen og kvaliteten af museets arbejde.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Arbejdermuseets opgavevaretagelse er meget tilfredsstillende.

Museet har fulgt tilfredsstillende op på de fleste af de forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2007. Siden da har museet - samlet set - været i positiv udvikling både organisatorisk, ledelsesmæssigt, museumsfagligt og i forholdet til brugerne. Museet har høj kvalitet i langt hovedparten af den faglige opgavevaretagelse, men har fortsat nogle bevaringsmæssige udeståender og potentiale for yderligere udvikling, der adresseres i denne kvalitetsvurdering.

Museet indgik i 2004 i en fusion med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, der i 2007 endnu ikke var fuldt implementeret. I 2018 er fusionen fuldt gennemført, og institutionen fremstår som en vellykket og fuldt integreret ABM-institution, hvor det er lykkedes at realisere positive synergieffekter, faglige såvel som økonomisk-administrative.

Museet har en god og relevant forskningsproduktion, der publiceres i fagfællebedømte medier national og internationalt. Museet står fortsat stærkt på formidlingsområdet med en markant profil, en forbilledlig opgavevaretagelse i forhold til undervisningssektoren og med et højt og stigende besøgstal.

Museets samlingsvaretagelse er væsentligt forbedret siden 2007. Museet er ajour med sit registrerings- og indberetningsarbejde, men er fortsat udfordret af nogle uhensigtsmæssige bevaringsforhold i et af sine magasiner.

Kvalitetsvurdering 2007

Museets opgavevaretagelse blev ved kvalitetsvurderingen i 2007 karakteriseret således: ”Det er generelt Kulturarvsstyrelsens indtryk, at museet løser opgaverne efter museumslovens hensigt, at museet er velfungerende, drives professionelt og løbende har fokus på at udvikle sig som institution. Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museet arbejder struktureret og strategisk med styringen af institutionen.”

Styrelsen konstaterede bl.a. følgende i rapporten:

- Restriktiv og fokuseret indsamling på baggrund af en formuleret indsamlingspolitik.

- God registreringspraksis, men efterslæb på registrering og indberetning af samlingen.
- Behov for gennemgang og vurdering af fane- og plakatsamlingen.
- Visse uhensigtsmæssige bevaringsforhold for samlingen – særligt i fjernmagasinet i Budinge.
- Klar strategi for formidlingsindsatsen, udvikler og afprøver nye formidlingsformer, differentieret målgrupper, stort antal børn og unge.
- Omfattende forskningsindsats, god forskningsskik, behov for udvidelse af forskningens genstandsfelt.
- Stort internationalt engagement og et veludbygget netværk af internationale kontakter og samarbejdspartnere til gavn for museets forsknings- og formidlingsindsats.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2007 kan læses her:

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/museer/Arbejdermuseet.pdf

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling i både de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2012) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument ”Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer” afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på den tidligere kvalitetsvurdering skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Arbejdermuseet

Arbejdermuseet er et statsanerkendt, kulturhistorisk museum for arbejderhistorie og arbejderkultur særligt efter 1850. Museets ansvarsområde er landsdækkende.

Museet blev oprettet i 1982 og statsanerkendt i 1984. Den 1. januar 2004 fusionerede museet med Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv til den selvejende institution Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv.

Institutionens formål og opgaver fremgår af vedtægterne:

Formålet er at skabe et alsidigt og dækkende billede af arbejderne og deres organisationers forhold op til nutiden, herunder historien om levevilkår, dagligdag, boligforhold, arbejdsforhold og organisationsforhold m.v. Opgaven er ud fra historiske og kunsthistoriske perspektiver at indsamle, bevare, forske og formidle såvel arbejderne liv som arbejderbevægelsens virke i alle dens forgreninger.

Arbejdermuseet modtager årlige driftstilskud fra LO, fra Københavns Kommune og fra staten. Staten er offentlige hovedtilskudsyder og tilsynsførende myndighed.

Denne kvalitetsvurdering forholder sig alene til varetagelsen af institutionens museumsfaglige opgaver iht. museumsloven. Biblioteket og arkivet understøtter museets faglige arbejde, men bibliotekssamlingen og arkivalierne er ikke en del af museets samling, og er derfor ikke omfattet af museumslovens bestemmelser.

Nøgletal for institutionen 2016

- Den samlede omsætning var på 26,2 mio. kr.
- Institutionen rådede over 24 fastansatte årsværk, heraf 10 videnskabelige årsværk.
- Institutionen havde 103.434 brugere.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

I kvalitetsvurderingen i 2007 konstaterede Kulturarvsstyrelsen, at institutionen var velfungerende. Med et strategisk afsæt arbejdede institutionen professionelt og struktureret med udviklingen og styringen af sin virksomhed.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Arbejdermuseet arbejder fortsat struktureret og på et strategisk grundlag med driften og den kvalitative udvikling af den samlede virksomhed.
- Det vedtægtsbestemte ansvarsområde er afgrænset i forhold til tid, emne og geografi. Museet har en tydelig og fokuseret faglig profil på arbejdernes og arbejderbevægelsens historie.
- Museet løfter sit landsdækkende ansvar i samarbejde med andre museer.
- Museets nuværende vedtægter er fra 2012, og reflekterer derfor ikke den gældende museumslov fuldt ud.
- Med afsæt i vedtægterne har museet formuleret en mission og en vision, der er udmøntet i en strategi for 2017-20 med prioriterede fokusområder og målsatte delstrategier for den faglige opgavevaretagelse og for museet som attraktion og virksomhed. Hertil kommer politikker, retningslinjer mv. for museets samlingshåndtering. Museet har fokus på at aktualisere og udvikle forståelsen og betydningen af sit ansvarsområde.
- Strategien er konkretiseret i Arbejdsplan 2017-20, der lister de kommende års museumsprojekter. Arbejdsplanen er sat i relation til museets organisation og ressourceforbrug. Strategi og Arbejdsplan forholder sig ikke systematisk til finansieringen.
- Der er indgået driftsaftale med Københavns Kommune 2016-19 om drift, tilskud og udvikling af museet.
- Der er indgået partnerskabsaftale med Skoletjenesten 2017-19 om undervisning af elever og studerende, herunder om en undervisningsansvarlig med tjenestested på Arbejdermuseet.
- Museet har fortsat brede, relevante samarbejder og netværk med museer, universiteter og andre vidensorganisationer nationalt og internationalt om sin virksomhed.

b. Organisation

I kvalitetsvurderingen i 2007 så styrelsen positivt på fusionen mellem Arbejdermuseet og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv og forventede, at museet fremover, i endnu højere grad, udnyttede synergieffekten af sammenlægningen.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet har opnået en væsentlig synergieffekt ved fusionen med arkiv og bibliotek, der i dag fremtræder som en velfungerende, integreret ABM-institution.
- Organisationsstrukturen er ændret. Der er skabt en enhedsorganisation, der integrerer institutionens fagligheder på tværs i organisationen. De faglige opgaver løses således i tværgående/tværfaglige enheder for henholdsvis publikum, program, kommunikation, samling og økonomi/administration.
- Museet har faste strukturer og procedurer for personalemøder, kommunikation mv., der sikrer koordinering og videndeling.

c. Ledelse

Kvalitetsvurderingen i 2007 omtalte museets ledelsesstruktur og udpegningsgrundlaget for bestyrelsens 17 medlemmer. Kulturarvsstyrelsen konstaterede, at bestyrelsen løbende deltog i udviklingen af museets målsætninger og strategier. Derudover havde styrelsen ingen bemærkninger til museets ledelsesforhold.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Bestyrelsens sammensætning er ændret siden 2007. Antallet af medlemmer er reduceret fra 17 til 7, og de partipolitiske udpegninger til bestyrelsen er faldet bort.
- Repræsentanter fra LOs daglige ledelse og SMVdanmark (tidl. Håndværksrådet) udgør fortsat et flertal i bestyrelsen. Formanden vælges blandt de medlemmer, der er udpeget af LO.
- Aktuelt rummer bestyrelsen relevante professionelle kompetencer for museets drift og fortsatte udvikling, men der er ingen bestemmelser i vedtægterne, der sikrer, det altid er tilfældet.
- I museets bestyrelse er fire mænd og tre kvinder. Den gennemsnitlige alder er 53 år.
- Bestyrelsen gennemgår årligt museets arbejdsgrundlag, evaluerer sit arbejde og fremdriften i museets strategi, mål og planer.
- Bestyrelsen evaluerer årligt samarbejdet med direktøren, herunder opgavefordelingen.
- Bestyrelsen rådgives af et advisory-board på seks medlemmer. Fire medlemmer med relevante, professionelle kompetencer for museumsdrift samt to medlemmer udpeget af hhv. Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti.
- Museets direktør er den øverste administrative leder med ansvar for den daglige drift og udvikling af museet. Den daglige og faglige ledelse udgøres af direktøren og tre chefer for de tre faglige afdelinger.

Det er meget tilfredsstillende

- at museet har en tydelig og fokuseret faglig profil, har et strategisk grundlag, har udarbejdet strategi og arbejdsplaner, politikker, retningslinjer mv. for den samlede virksomhed,

der relaterer sig til museets organisation og ressourcer, samt har fokus på at aktualisere og udvikle forståelsen og betydningen af sit ansvarsområde.

- at museet fremtræder som en velfungerende, integreret ABM-institution med en enhedsorganisation, der integrerer fagligheder på tværs i organisationen og understøtter institutionens samlede virksomhed.

Det er tilfredsstillende

- at museet har indgået formelle drifts- og samarbejdsaftaler med relevante interessenter og aktører.
- at der er sket en vis professionalisering af museets bestyrelse, herunder med etablering af et advisory-board. Udpegningsgrundlaget for bestyrelsen synes dog fortsat at prioritere interessentforhold frem for relevante, professionelle kompetencer ift. museets drift og fortsatte udvikling.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets vedtægter ikke er ført ajour med den gældende museumslov.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet ved først givne lejlighed ajourfører sine vedtægter, så de afspejler gældende museumslov.
 - at museet med afsæt i Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse af selvejende kulturinstitutioner overvejer sammensætning og udpegningskriterier for bestyrelsen med henblik på også i fremtiden at sikre relevante, professionelle kompetencer for museets drift og udvikling.
-

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

Ved kvalitetsvurderingen i 2007 var museets samlede omsætning 27,1 mio. kr. Heraf var 9,2 mio. kr. tilskud fra LO, 2,7 mio. kr. var driftstilskud fra staten til biblioteksvirksomheden, og 3,3 mio. kr. var fra staten til museumsdrift. Andre tilskud (fonde, legater) udgjorde 4,9 mio. kr., mens museets egne indtægter ved entré, butik, café, udlejning og diverse var på 2,9 mio. kr. Styrelsen bemærkede, at museets driftstilskud fra LO blev reguleret efter LO's medlemstal, og var faldende som følge af vigende medlemstal.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museets samlede indtægter i 2016 var på 26,2 mio. kr.
- Indtægterne fordelte sig således:
 - Ikke-offentlige tilskud 8,4 mio. kr.
 - Driftstilskud fra staten til bibliotek 2,8 mio. kr.
 - Driftstilskud fra staten til museum 5,7 mio. kr.
 - Projekttilskud fra staten 0,1 mio. kr.
 - Driftstilskud fra kommunen 1,1 mio. kr.
 - Lønrefusioner m.v. 1,8 mio. kr.
 - Egen indtjening (entré, butik, cafe, udleje mv.) 6,3 mio. kr.

Egenkapital 2016	7,5 mio. kr.
Resultat for 2016	1,2 mio. kr.
Likvid beholdning 2016	8,2 mio. kr.

- Driftstilskud fra LO udgør 5,2 mio. kr. af de samlede ikke-offentlige tilskud. Tilskuddet fra LO bliver fortsat reguleret efter LO's medlemstal og er fortsat vigende.
- Driftstilskud fra staten er i perioden 2013-16 forøget med 0,8 mio. kr. årligt til museets formidling som følge af finanslovsaftale. Bevillingen er videreført for perioden 2017-20.
- Københavns Kommune yder i perioden 2016-19 et årligt driftstilskud til museet i henhold til indgået driftsaftale.
- Museets egenkapital er i hovedsagen bundet i museumsbygningen i Rømersgade. Museets likvide beholdning er akkumulerede overskud fra foregående år, der forventes anvendt til bl.a. bygningsvedligeholdelse og nye udstillinger.
- Museet er ved at udarbejde en plan for sikring af en fortsat bæredygtig økonomi under indtryk af vigende faste tilskud og udløb af andre tilskud. Der arbejdes målrettet med forretningsudvikling, øget indtjening og et grundlag for øgede faste tilskud.

b. Medarbejdere

Ved kvalitetsvurderingen i 2007 havde styrelsen ikke bemærkninger til sammensætningen af medarbejderstaben. Museet havde 30 fastansatte medarbejdere, heraf 10 videnskabelige. Andre ca. 30 medarbejdere var ansat tidsbegrænset eller på timebasis i service- og formidlingsfunktioner. En undervisningsansvarlig var ansat af Københavns Kommune med tjeneste på museet.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet har fastansatte videnskabelige medarbejdere, der modsvarer ansvarsområdet.
- Museets øvrige medarbejdere har professionelle kompetencer til at løfte såvel museumsfaglige som drift- og administrative opgaver.
- Museet rådede i 2016 over 24 fastansatte årsværk, hvoraf 10 var videnskabelige årsværk.
- Af de videnskabelige årsværk blev to udført af medarbejdere på ph.d. niveau eller derover.
- 2,5 årsværk blev udført af medarbejdere i tidsbegrænset ansættelse.
- Ingen årsværk blev udført af frivillige.
- Museet har fokus på kompetenceudvikling af sit personale og på sikring af nødvendige og relevante kompetencer for museets videre udvikling.

c. Bygninger

Kvalitetsvurderingen i 2007 konstaterede, at museets arbejderhistoriske bygning i Rømersgade (Arbejdernes Forsamlingsbygning fra 1879) - samlet set - var en velegnet ramme om museets formidling. Styrelsen bemærkede, at museets udvidelse med nye udstillingslokaler i kælderniveauet var vellykket. Styrelsen havde ingen bemærkninger til kvaliteten af administrationslokalerne og magasiner/arkiver på Nørrebro. Hvad angik et magasin på Telefonvej i Buddinge opfordrede styrelsen til opmærksomhed på forbedring af de bygningsmæssige rammer for samlingen.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museets arbejderhistoriske bygning i Rømersgade er fortsat en velegnet og atmosfærefyldt ramme om museets formidling og publikumsfaciliteter. Bygningen er fredet, og fremstår vedligeholdt. Siden 2007 har museet afviklet sine arkiv-/magasinlokaler på Nørrebro. Administrationen er flyttet til Rømersgade, magasiner for arkivalier og kunstsamling er flyttet til nye velegnede lokaler i Tåstrup, og der er gennemført istandsættelsesarbejder af den fredede bygning i Rømersgade, herunder istandsættelse og indretning af loftrummet. Museumsmagasinet på Telefonvej i Buddinge består uændret, og er fortsat ikke velegnet til formålet (jf. nærmere herom under afsnittet om bevaring).
- Museets bygning i Rømersgade er ejet af museet. Museets øvrige lokaliteter i Buddinge og Tåstrup er lejemål. De samlede årlige driftsomkostninger ved de to lejemål er ca. 1,4 mio. kr.

- Vedligeholdelsen af museets egen bygning bekostes af museets selv, og der foreligger en langsigtet, prioriteret plan for vedligeholdelsen. Den udvendige vedligeholdelse af lejemålene betales af udlejer. Museet varetager den indvendige vedligeholdelse.
 - Museets samlede omkostninger til husleje og bygningsdrift udgjorde i 2016 20 % af de samlede udgifter. Det er en lidt større andel end almindeligt blandt statsanerkendte museer.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et bæredygtigt økonomisk grundlag med væsentlige ikke-offentlige tilskud, en god egenindtjening, tilvejebringer supplerende offentlige tilskud til museets aktiviteter og udviklingsprojekter, og arbejder målrettet med forretningsudvikling og øget økonomisk grundlag.

Det er tilfredsstillende:

- at næsten halvdelen af museets fastansatte medarbejdere har en relevant videnskabelig baggrund, heraf 2 på ph.d. niveau, at museet råder over en variation af relevante fagligheder og kompetencer, og at museet sikrer kompetenceudvikling og nødvendige kompetencer for museets videre udvikling.
- at museets bygning i Rømersgade er velegnet, atmosfærefyldt og godt vedligeholdt, og at museet har en prioriteret vedligeholdelsesplan for bygningen.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at udgifterne til husleje og bygningsdrift lægger beslag på så stor en andel af museets samlede økonomi.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet overvejer, hvorledes de samlede bygningsudgifter kan nedbringes.
 - at museet fortsætter bestræbelserne på at fastholde og sikre et bæredygtigt økonomisk grundlag for museet.
 - at museet fortsat prioriterer fastansættelse af videnskabeligt personale samt variation af relevante fagligheder og kompetencer blandt medarbejderne med henblik på den fortsatte kvalitative udvikling af museets samlede virksomhed.
 - at museet overvejer, hvorvidt frivillige medarbejdere som ressource i højere grad kan bidrage til at understøtte museets virksomhed.
-

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Kvalitetsvurderingen i 2007 konstaterede, at museet forskede og publicerede inden for sit ansvarsområde i flere tilfælde i samarbejde med andre museer. I det store og hele var publikationerne velkrevne med velunderbyggede teser, og bar præg af god forskningsskik. Enkelte placerede sig i en international forskningstradition, men flere publikationer måtte snarere karakteriseres som forskningsformidling. Styrelsen anbefalede museet en mere offensiv forskningsstrategi for sit emnefelt, der i højere grad afspejlede aktuelle forandringer i det danske samfund.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Til brug for Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af forskningen har museet indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer for perioden 2014-17. Det fremgår, at museet i perioden har produceret 11 fagfællebedømte forskningsarbejder, som er publiceret i differentierede typer af publikationer og i relevante medier nationalt og internationalt. Hertil kommer, at der i perioden er produceret fire phd-afhandlinger, heraf tre udført af fastansatte medarbejdere ved museet.
- Ni af de 11 forskningspublikationer har en klar forbindelse til museets ansvarsområde.
- Museets forskning varetages af adskillige medarbejdere, med en klar overvægt af fastansatte.
- Museets forskning, herunder bl.a. ph.d.-afhandlinger, reflekterer nogle grundlæggende forandringer i det danske samfund i nyeste tid, der er centrale i museets ansvarsområde. Forskningen bidrager således til at udvikle forståelsen og betydningen af museets emnefelt, og følger dermed op på styrelsens anbefaling i 2007 for museets forskningsstrategi.
- Museet indgår i relevante faglige netværk, og samarbejder med andre museer, arkiver og universiteter, nationalt og internationalt, om sin forskning. Museet deltager aktivt i, og tager selv initiativ til seminarer, debataftner, foredrag, konferencer mv. med henblik på udvikling og formidling af sin forskningsindsats. Museet har tillige fokus på at fastholde og videreudvikle et forskermiljø på museet med indretning af studiepladser, læsesal, tilbud om vejledning, læsekredse og ved at domicilere eksterne forskere samt ved uddeling af en arbejderhistoriepris.
- Museet har en nedskreven strategi for sin forskningsindsats, som indgår i museets samlede strategi 2017-20. Det fremgår heraf, at forskningen i strategiperioden særlig skal understøtte nye formidlingsprojekter, der delvis skal være eksternt finansieret. Et konkret mål for forskningen - en færdiggjort ph.d.-afhandling - er anført og timebudgetteret i arbejdsplan 2017-20.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet (hovedsagelig fastansatte medarbejdere) bedriver forskning efter det almene forskningsbegreb inden for museets ansvarsområde, at forskningen publiceres i differentierede typer af publikationer i relevante fagfællebedømte medier nationalt og internationalt, og at forskningen belyser forandringer i det danske samfund i nyeste tid, og dermed bidrager til at udvikle forståelsen og betydningen af museets emnefelt.
- at museet indgår i netværk og samarbejder nationalt og internationalt, aktivt deltager i og initierer fora med henblik på udvikling og formidling af forskningsindsatsen, samt skaber rammer og tilbud for et forskermiljø til gavn for forskere, studerende og andre.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en strategi og arbejdsplan for sin forskning, der har sammenhæng til museets øvrige virksomhed.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder det høje niveau for den samlede forskningsindsats, og fortsat arbejder med at udvikle sin forskningspraksis.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Ved kvalitetsvurderingen i 2007 konstaterede styrelsen, at museets formidling var baseret på forskning i ansvarsområdet og havde et strategisk afsæt. Den foretrukne formidlingsform var udstillinger, men museet benyttede også publikationer, byvandring og internetformidling. Museet henvendte sig til differentierede borgergrupper med målrettet formidling. Museet besøgte årligt af ca. 10.000 elever og studerende, der modtog undervisning. Styrelsen så positivt på museets arbejde med udvikling af formidlingen til nye målgrupper, og konstaterede med tilfredshed, at museet løbende blev besøgt af et stort antal børn og unge.

Kvalitetsvurdering 2018:

a. Formidling

- Museet driver en aktiv, bredspektret formidling, analog og digital, i og uden for museet, målrettet forskellige brugergrupper og af høj kvalitet. Museet rækker aktivt ud mod særlige brugergrupper. Det primære afsæt for formidlingen er Arbejdernes Forsamlingsbygning i Rømersgade, som danner en autentisk ramme og omdrejningspunkt for museets arbejde.
- Formidlingen er baseret på forskning i ansvarsområdet og har afsæt i museets samlede strategi for perioden 2017-20. Formidlingen omfatter udstillinger, særudstillinger, vandrestillinger, omvisninger, undervisning, events, festivaler, folkemøder, foredrag, debatarrangementer, læsekredse, workshops, infofoldere, publikationer og website, apps, sociale medier mv.
- Aktuelt varierer formidlingen. Der er ældre, men gode og klassiske interiørudstillinger med begrænset variation i formidlingsgreb og -format. Variationen skabes her gennem det personlige møde mellem formidlere og brugere med målrettede forløb og omvisninger. Fornyelse i formidlingen er særligt sket i såvel særudstillinger, som basisudstillingen om Industrihistorie og Børnenes Arbejdermuseum med brug af moderne formidlingsmedier, interaktivitet mv. Nyudviklet formidling med eksperimenterende lydfortælling og lysprojektering er etableret på Salens loft.
- Strategi 2017-20 med delstrategier formulerer ambitiøse mål for formidlingen, der skal skabe fælles oplevelser, understøtte dialog og give et relevant og flerstemmigt møde med historien - i øjenhøjde med publikum og inddragende deres egen viden, forståelse og skabe rum for, at andre stemmer kan bidrage til fortællingen af historiske temaer.
- Der arbejdes konsekvent og systematisk med brugerinddragelse i udviklingen af museets formidling, herunder etablering af rådgiverpanelet "Museumsrebeller". Og der arbejdes eksperimenterende med genkuratering i særudstillinger, hvor der lægges vægt på aktuelle og

debatskabende emner. Nyindretning af museets basisudstillinger er et fokusområde i strategiperioden.

- Det udestår endnu at udfolde det fulde potentiale af strategien i museets praksis, herunder de bærende principper om flerstemmighed, rum for andre stemmer og fortolkninger, som også afspejles i museets forskning. Der synes at være et vist element af, at museet i sine udstillinger/fortolkninger (stadig) har en ”indforståethed om arbejderes og arbejderbevægelses vilkår, der fastholdes i en lukket boks af social indignation”, som det blev udtrykt som led i kvalitetsvurderingen i 2007.
- Museet formår i væsentligt omfang at opnå tilskud fra både offentlig og privat side til sine udviklingsprojekter.
- Museet har i 2016 afholdt seks særudstillinger og gennemført 260 arrangementer, omvisninger, foredrag mv.
- Museets formidlingsmedarbejdere har professionelle kompetencer indenfor pædagogik, didaktik, kommunikation mv. Og museet indgår i stort omfang i relevante faglige netværk, og samarbejder nationalt og internationalt med andre museer og institutioner om sin formidling og udvikling heraf, hvor museet aktivt engagerer sig og deler sin viden og erfaring.
- Museets website har praktiske oplysninger for brugerne og let tilgængelig viden om museets udstillinger, forskning, samlinger og aktuelle emner m.v. En kalender giver oversigt over kommende arrangementer. Sitet rummer desuden fyldige oplysninger om museet, herunder om formål, vedtægter, strategi, organisation, årsberetninger med nøgletal m.v.

b. Undervisning

- Museet har siden 2000 indgået partnerskabsaftale med Skoletjenesten på Sjælland om museets undervisningsvirksomhed. Undervisning og læring er et centralt fokusområde for museet med ambition om at nå alle danske børn og unge undervejs i deres skole- og uddannelsesliv. Museet samarbejder i stort omfang med undervisningssektoren (skoler og lærere) om udvikling af undervisningstilbud.
- Museet har udviklet en omfattende og bred palet af undervisningstilbud på forskellige niveauer, der er koordineret med læreplaner og mål i sektoren. Tilbuddene benyttes i meget stort omfang. I 2016: 34 daginstitutionshold, 461 grundskoleklasser, 249 klasser fra ungdomsuddannelserne samt 35 andre undervisningshold. Websitet oplyser om museets talrige undervisningstilbud, hvoraf mange også kan bestilles som gratis classesæt. Museet tilbyder også vejledning til studerende. I 2016 modtog 163 studerende museets vejledning.
- Museet har fokus på dokumentation af effekten og virkningen af museets undervisnings- og læringsaktiviteter. Museet evaluerer systematisk og sikrer finansiering til følgeforskning af alle større læringsprojekter med henblik på videndeling, kvalificering og metodeudvikling til gavn for museet og andre. Museet danner herved skole for den øvrige museumsverden ved at skabe sammenhæng mellem formidling og undervisning

c. Museets brugere

- Museet havde i 2016 103.434 brugere, heraf 250 brugere andre steder end på museet. Museet har i fire år haft stigende besøgstal og forventer at nå 112.000 i 2017 (når tallene er endeligt opgjort).
 - Museet er aktiv og opdateret på sociale medier med over 5.000 følgere på Facebook og 1.200 på Instagram. I 2016 havde museets website 134.381 unikke brugere.
 - Museet har deltaget i den nationale brugerundersøgelse i 2016 med et tilstrækkeligt antal respondenter. Brugerundersøgelsen viser bl.a., at tilfredsheden med museet omtrent svarer til den gennemsnitlige tilfredshed med andre danske museer. Den typiske besøgende på museet er en dansk kvinde fra region hovedstaden med en kort uddannelse, der er over 50 år gammel. Museet skiller sig især ud fra de øvrige statsanerkendte museer ved dels at have godt fat i brugere med kort uddannelse, og ved at have få turister og særligt få udenlandske turister. Udvikling af en moderne museumsattraktion, der bl.a. skal være mere relevant for udenlandske turister, er et fokusområde i strategiperioden.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet driver en aktiv og bredspektret formidling af høj kvalitet, der løbende udvikles med brug af varierede og eksperimenterende formidlingsgreb målrettet forskellige målgrupper, og med systematisk brugerinddragelse.
- at museet har et stort og stigende antal brugere, herunder også følgere på de sociale medier.
- at museet har en markant undervisningsprofil, med omfattende undervisningstilbud udviklet i samarbejde med sektoren, og som benyttes i stort omfang.
- at museet systematisk evaluerer og sikrer følgeforskning af sine læringsprojekter og derved sætter en høj faglig standard for arbejdet med undervisning og læring til gavn for brugerne og den øvrige museumsverden.
- at museets formidlingsmedarbejdere er særligt uddannede til opgaven, i stort omfang indgår i faglige netværk og samarbejder nationalt og internationalt, og aktivt engagerer sig og deler sin viden.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en strategi og arbejdsplan for formidlingsindsatsen, der har sammenhæng til museets øvrige virksomhed.
- at museet deltager i og anvender resultater af den nationale brugerundersøgelse til udvikling og forbedring af sin formidling.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder det høje niveau for den samlede formidlingsindsats, og fastholder det relevante fokus på at videreudvikle sin formidling med henblik på at udfolde og implementere det fulde potentiale af formidlingsstrategien i museets praksis.
 - at museet fastholder sin markante undervisningsprofil, og fortsat prioriterer videndeling, kvalificering og metodeudvikling til gavn for den samlede museumsverden.
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

Ved kvalitetsvurderingen i 2007 konstaterede styrelsen, at museet havde en nedskrevet indsamlingspolitik, der fastlagde principper for museets indsamling, definerede de overordnede prioriteringer, og formulerede særlige indsatsområder for indsamlingen. Styrelsen fandt det positivt, at museet begrænsede passiv indsamling og i hovedsagen baserede sin indsamling på undersøgelser. Styrelsen noterede sig, at der var nogle ubalancer i den hidtidige indsamling, bl.a. en overvægt af genstande fra København, som museet arbejdede på at rette op. Styrelsen ville stille sig positivt til udskillelse af (overflødige) genstande fra samlingen. Styrelsen bemærkede endvidere behov for gennemgang og vurdering af fane- og plakatsamlingen fra Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv med henblik på indlemmelse af relevante genstande i museumssamlingen eller udskillelse.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet har udarbejdet en indsamlingsstrategi som del af museets overordnede strategi for perioden 2017-20. Indsamlingsstrategien tager afsæt i museets ansvarsområde og har forbindelse til forsknings- og formidlingsstrategien. Museet har tillige udarbejdet en indsamlingspolitik (Samlingshåndteringsplan 2010) med kriterier, retningslinjer og fokusområder for indsamlingen. Museets indsamling er baseret på en restriktiv, men aktiv og faglig reflekteret praksis.
- Det fremgår, at museet løfter sit landsdækkende ansvar for indsamling i samarbejde med andre museer og arkiver.
- Museet indsamlede i 2016 47 genstande med relation til ansvarsområdet, heraf 24 genstande som led i museets forskning.
- Museets samling omfatter i alt 73.775 inventarnumre, der alle har forbindelse til ansvarsområdet. Af historiske årsager har samlingen fortsat en overvægt af genstande fra København.
- Efter en kritisk samlingsgennemgang i 2012 udskilte museet 415 genstandsnumre fra samlingen. Det var møbler og andet inventar, der manglede forsknings- eller formidlingsmæssig værdi. Siden 2012 har museet ikke fortaget udskillelser fra samlingen. Samlingen gennemgås aktuelt mhp. flytning af sårbare genstande fra magasinet i Buddinge til magasinet i Tåstrup.
- Museet har gennemført en gennemgang af fanesamlingen i Arbejderbevægelsens Arkiv, og relevante faner er indlemmet i museumssamlingen. Gennemgang af plakatsamlingen ude-

står fortsat. Arbejdet er prioriteret i museets arbejdsplan 2017-20. Tidshorizonten herfor afhænger af eksterne tilskud.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere sin samling og registreringen bør ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data. De naturhistoriske museer er undtaget for kravet i museumsloven om at indberette samlingerne til centrale registre.

I kvalitetsvurderingen i 2007 blev det påpeget, at museet havde en god praksis for sin registrering, og at museet var pænt repræsenteret i de kulturhistoriske centralregistre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Museet havde dog et efterslæb i indberetningerne på 7.500 genstande, som museet skulle udarbejde en plan for at afvikle.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet har udarbejdet en strategi for sit registreringsarbejde som led i den overordnede strategi 2017-20. Strategien er konkretiseret i museets arbejdsplan. Museet har tillige i sin samlingshåndteringsplan formuleret mål og retningslinjer for sit registreringsarbejde, herunder dokumentation for museets registreringspraksis, plan for afvikling af efterslæb med nødvendig ressourceallokering til formålet mv. Museet angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen som en del af registreringen.
- 99 % af museets samlinger er fuldt registreret, analogt eller digitalt, og 98 % er indberettet til de centrale registre, Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Museet er dermed praktisk talt ajour med registrering og indberetning af genstande og værker.
- Museet råder over personale med relevante registreringskompetencer, der indgår i faglige netværk om registreringsarbejdet.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats prioriteret i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

I kvalitetsvurderingen i 2007 blev det påpeget, at museets magasinforhold ikke var optimale. Museet var især udfordret af opbevaringsforholdene for genstande i et fjernmagasin i Buddinge, hvor der var risiko for vandskader. Styrelsen opfordrede museet til at forbedre de bygningsmæssige rammer om samlingen, og anbefalede at udarbejde en bevaringsplan.

Kvalitetsvurdering 2018:

- Museet har udarbejdet en bevaringsstrategi som del af museets overordnede strategi for perioden 2017-20. Strategien for bevaringsarbejdet er konkretiseret i museets arbejdsplan. Museet har tillige i sin Samlingshåndteringsplan sat mål, standarder og prioriteringer for bevaringsarbejdet, men uden en plan for finansieringen. Museets eget ressourceforbrug er fastsat i arbejdsplanen. En revision af en samlet bevarings- og magasinplan er under udarbejdelse.
- Museet har endnu ikke udarbejdet en prioriteret værdiredningsplan/evakueringsplan. Arbejdet er prioriteret i arbejdsplanen.
- Bastholm Bevaring har udarbejdet en bevaringsrapport for Arbejdermuseet med vurdering af klima- og bevaringsforhold ved museets udstillinger og magasiner.
- Museets opbevaringsforhold er væsentligt forbedret siden 2007 ved afvikling af dårlige magasinlokaler på Nørrebro samt ibrugtagning af et nyt klimastyret magasin i Tåstrup, der er velegnet til formålet. Opbevaringsforholdene i museets magasin i Buddinge er uændret siden 2007 og fortsat ikke hensigtsmæssige. Bastholm Bevaring konstaterer bl.a. vand- og fugtskader i lokalerne, sporadisk skimmelvækst på genstandene, klimaudsving, ringe rengøringsniveau, uhensigtsmæssig emballering. Museet vil gerne afvikle dette magasin, men har ikke konkrete planer for en alternativ løsning. Der er ikke tilstrækkelig kapacitet i magasinet i Tåstrup til at rumme hele den del af samlingen, der er magasineret i Buddinge. Aktuelt arbejder museet på at overflytte de mest sårbare genstande fra Buddinge til magasinet i Tåstrup.
- Opbevaringsforholdene i museets udstillinger er generelt tilfredsstillende under indtryk af de givne rammer i den fredede, historiske bygning. Der er dog nogle udfordringer især med støv i de åbne museumsinteriører og vanskelige rengøringsforhold i de trange lokaler.
- Museet har egen kulturhistorisk konservator, der fører et løbende bevaringsfagligt opsyn med samlingerne. Museet rekvirerer kunstfaglig konservatorbistand efter behov.
- Museet har tyverialarmer, der dækker hele samlingen. Museets brandalarmer dækker en del af samlingen. Museet har skriftlige retningslinjer for opsyn i udstillingerne.
- Museet vurderer i 2018, at samlingen fordeler sig således efter bevaringstilstand:
80 % i formidlingseget eller stabiliseret tilstand, 18 % i behandlingskrævende tilstand, 2 % i svært skadet tilstand.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet er ajour med sit registrerings- og indberetningsarbejde, og at museets opbevaringsforhold er væsentligt forbedret siden 2007, herunder med etablering af nyt velegnet magasin i Tåstrup.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har strategier, arbejdsplaner, politikker og retningslinjer for indsamlings-, registrerings- og bevaringsarbejdet, der understøtter prioritering og faglig refleksion i opgavevaretagelsen samt iværksættelse af nødvendige tiltag.
- at museet har personale med relevante, faglige kompetencer til at varetage indsamling, registrering og bevaring, som indgår i faglige netværk om samlingsvaretagelse.
- at museets udstillinger er passende sikret mod tyveri og brand.
- at størstedelen af museets samling er i formidlingseget eller stabil tilstand.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets brandalarmeringssystem ikke omfatter hele samlingen, og at museet mangler en prioriteret værdiredningsplan.
- at museet endnu ikke har foretaget en gennemgang af sin plakatsamling.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at bevaringsforholdene i Buddinge er uændret siden 2007, og at der ikke er en plan for en egnet og varig løsning. Der er tale om uhensigtsmæssige bevaringsforhold, der også blev påpeget ved den tidligere kvalitetsvurdering i 2007. Styrelsen noterer sig, at museet er opmærksom på behovet for at få afviklet magasinet i Buddinge, og at arbejdet med at gennemgå og flytte samlingen er i gang.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at få lagt en plan, herunder finansiering, for at der inden for en rimelig tidshorisont er sikret en egnet og varig magasinløsning.
- at museet fortsætter arbejdet med gennemgang, udskillelse og flytning af samlingen fra Buddinge til Tåstrup, og afsætter nødvendige og tilstrækkelige ressourcer hertil.
- at museet i lys af ovenstående udarbejder en samlet, prioriteret og finansieret bevaringsplan for samlingen, herunder en prioriteret værdiredningsplan.
- at museet med afsæt i bevaringsrapporten fra Bastholm Bevaring iværksætter nødvendige tiltag for forbedring af bevarings- og sikringsforhold de steder, hvor det er nødvendigt.
- at museet igangsætter arbejdet med gennemgang af plakatsamlingen i samarbejde med relevante museer.

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Arbejdermuseet

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 1. februar 2018

Tilstede var:

Fra museet:

Bestyrelsesformand Morten Skov Christiansen

Museumsdirektør Søren Bak-Jensen

Programchef Linda Nørgaard Andersen

Publikumschef Maia McCarthy

Samlingschef Margit Bech Vilstrup

Samlingsinspektør Thomas Meldgaard

Konservator Pia Christensson

Fra Københavns Kommune:

Konsulent Louise Stensborg

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Chefkonsulent Kathrine Lehmann

Specialkonsulent Hans-Henrik Landert

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- International evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens website: www.slks.dk under museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.